

ลอยตัวราคาสลากได้แล้ว

ทุกวันนี้ประชาชนต้องทนฟังข่าวการขายสลากเกินราคาไม่เว้นแต่ละวัน ในวันนี้ คสช. ได้แสดงความตั้งใจที่จะกำจัดผู้มีอิทธิพลในวงการค้าสลาก โดยพยายามควบคุมราคาขายปลีกไม่ให้เกินคู่ละ 80 บาท จึงทำให้มีการพูดคุยกันถึงต้นทุนสลากที่รับมาที่ประมาณคู่ละ 72.80-74.40 บาท ขึ้นอยู่กับเปอร์เซ็นต์ส่วนลด หลังจากนั้นหากนำมาขายปลีกคู่ละ 80 บาท ก็จะได้กำไรกันพอประมาณคู่ละ 5-7 บาท

แต่การขายสลากไม่ง่ายแบบนั้น เพราะในกระบวนการขายสลากยังมีเรื่องการจัดชุดสลากเพื่อเพิ่มมูลค่า และมีเรื่องการถ่วงกำไรขาดทุนกับสลากที่ขายยาก เช่น สลากเลขซ้ำ 00 หรือสลากเลขท้าย 2 ตัว และ 3 ตัว ที่ถูกรางวัลไปงวดที่แล้วที่มักขายไม่ออกในงวดนี้ รวมทั้งสลากที่ขายไม่หมดที่สำนักงานสลากฯ ไม่รับคืน

ดังนั้น หากกลไกตลาดในการจัดชุดสลากก็ดี หรือการเฉลี่ยกำไรขาดทุนระหว่างเลขสวย เลขเด็ด เลขซ้ำ หรือเลขชวย ก็ยังมีความจำเป็นอยู่ กลไกตลาด กลไกราคา และพ่อค้าคนกลางก็ยังคงเป็นสิ่งจำเป็นในวงการสลากไทย ด้วยเหตุนี้จึงเป็นเรื่องปกติที่ต้นทุนสลากที่แท้จริงจึงไม่ได้อยู่ที่ 72.80-74.40 บาท แต่อยู่ที่คู่ละ 80-83 บาท ดังนั้นถ้าจะให้บังคับขายปลีกสลากกันคู่ละ 80 บาท จึงเป็นเพียงฝันที่ไม่มีวันเป็นจริงได้

ข้อเสนอที่เคยมีการพูดกัน คือ การเพิ่มปริมาณสลากให้เพียงพอกับความต้องการ ซึ่งวิธีนี้ก็อาจเป็นทางออกอย่างหนึ่งที่เคยมีการเสนอกันมา แต่ผมไม่อยากจะสนับสนุนวิธีนี้ เพราะถึงแม้จะช่วยกำจัดผู้มีอิทธิพลได้บ้าง แต่สำนักงานสลากฯ จะไม่สามารถตัดดวงผลประโยชน์จากมูลค่าส่วนเกินเข้าสู่รัฐได้

ทั้งหมดนี้เป็นสิ่งที่สังคมไทยกำลังซุลมุนซุลเกกกันอยู่ ผมเองก็อยากจะรู้เหมือนกันว่าท้ายที่สุดเรื่องสลากนี้จะลงเอยกันอย่างไร แต่ก็นึกได้ว่าในเรื่องการกำหนดราคาสลากนั้นเราในฐานะที่เป็นนักเศรษฐศาสตร์คนหนึ่งก็น่าจะเล่นอะไรได้บ้าง เพราะการกำหนดราคาสลากหรือการขึ้นลงของราคาสลากเป็นเรื่องที่นักเศรษฐศาสตร์จะบอกว่าไม่รู้ไม่ทราบไม่ได้ เพราะเป็นเรื่องที่ครูบาอาจารย์ได้สั่งสอนมาตั้งแต่เรียนเศรษฐศาสตร์เบื้องต้น ด้วยเหตุนี้เองผมจึงขออาสาเสนอแนวคิดในการกำหนดราคาสลากเพื่อเป็นทางเลือกหนึ่งให้กับสังคมไทยในวันนี้

ขอเริ่มต้นด้วยการตั้งคำถามอย่างนี้ก่อนครับว่า ทำไมรัฐต้องมากำหนดราคาสลากด้วย? อย่าลืมครับว่าการซื้อขายสลากเป็นการพนัน

อย่างหนึ่ง เป็นอบายมุข เป็นเรื่องผิดศีลธรรมตามหลักศาสนาพุทธ เพียงแต่การซื้อขายสลากทุกวันนี้เป็นสิ่งที่ไม่ผิดกฎหมาย ก็เพราะรัฐบาลเป็นเจ้าของกิจการขายสลากซะเอง เหมือนกับการแทงม้าที่ถือว่าไม่ผิดกฎหมายเช่นเดียวกัน เอาเถอะ การซื้อขายสลากจะชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ก็ตาม แต่ยังไงๆ การซื้อขายสลากก็เป็นการพนันแบบหนึ่ง เป็นอบายมุขและเป็นเรื่องผิดศีลธรรมตามหลักศาสนาพุทธ สังคมไทยเองก็ไม่เชิงสนับสนุนให้ประชาชนเอาเงินทองที่ทำงานหามาได้ด้วยความยากลำบากมาใช้ในการเล่นการพนัน ในขณะที่เงินจำนวนนี้สามารถนำมาออมเพื่ออนาคตได้ แต่ก็ไม่ค่อยจะออมกันเลย คำถามคือ แล้วด้วยเหตุใดที่เราควรมาควบคุมราคาสลากไว้ที่คู่ละ 80 บาท เพื่อให้อบายมุขเช่นนี้เป็นสิ่งที่ซื้อหาได้อย่างถูกต้อง

ถ้าสลากเป็นสินค้าจำเป็นต่อการดำรงชีวิต เช่น เป็นปัจจัยสี่เหมือนอาหาร เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย หรือยารักษาโรค และถ้ารัฐจะเข้ามาควบคุมราคาสลากนั้น ผมจะไม่คัดค้านอะไรเลย แต่สลากเป็นสิ่งที่ไม่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตเลยเป็นการพนัน เป็นของฟุ่มเฟือยด้วยซ้ำ แล้วเราจะไปควบคุมราคามันทำไมล่ะครับ ถ้าราคาสลากจะพุ่งสูงถึงคู่ละ 200 บาท ก็ปล่อยให้มันเป็นไปเถอะครับ ลองนึกดูนะครับว่าการควบคุมราคาสลากที่คู่ละ 80 บาทนั้น กำลังเป็นการบอกระงับกับสังคม ผมคิดว่าความหมายของการควบคุมราคาสลากไม่ให้เกินคู่ละ 80 บาท คือ การเล่นพนันด้วยการซื้อสลากเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการดำรงชีวิตของคนไทย คนไทยจึงควรมีสติขั้นพื้นฐานในการซื้อสลากในราคายุติธรรม ไม่แพงจนเกินไปนัก ดังนั้นจึงต้องมี

การควบคุมไม่ให้มีการขายสลากเกินราคาคู่ละ 80 บาท ท่านลองคิดดูว่าการควบคุมราคา สลากนั้นมีนัยความหมายเป็นอย่างที่ผมว่าหรือไม่ และหากเป็นเช่นนี้แล้ว สังคมไทยกำลังจะเดินไปทางไหนกันครับ

ถ้าจะให้ผมตอบอย่างฟันธงก็คือ ปล่อยให้ราคาสลากมันเป็นไปตามกลไกราคาเลยครับ ถ้า ยี่ปี่วชาปี่วเขาอยากขายสลากกันคู่ละ 120 บาท 200 บาท ก็เชิญเลย ยิ่งราคาสลากแพงขึ้นเท่า ไหร่ ผมยิ่งชอบ เพราะจะเป็นการทำให้ ประชาชนซื้อสลากน้อยลง มีการเล่นการพนัน น้อยลง และทำให้สังคมไทยมีสิ่งอบายมุขน้อย ลงด้วย ท้ายสุด การที่ราคาสลากแพงหูฉี่ก็จะ เป็นการฝึกให้ประชาชนเอาเงินทองที่หามาด้วยความยากลำบากไปเก็บออมแทน หรือเอาไปใช้ เพื่อการอื่นที่มีประโยชน์มากกว่า

ในส่วนของสำนักงานสลากฯ เองก็ควร เปลี่ยนวิธีการจำหน่ายสลากเสียที่ได้แล้ว การ ขายสลากเป็นล็อตใหญ่ๆ ให้คู่สัญญาในราคาที่ กำหนด (คู่ละ 72.80-74.40 บาท) น่าจะทำให้ เกิดการวิ่งเต้นเพื่อให้ได้เข้ามาเป็นคู่สัญญากับ สำนักงานสลากฯ เพื่อที่จะสามารถเอาสลากไป ทำราคาต่อและหามูลค่าส่วนเกินได้ ดังนั้นเพื่อ ป้องกันการแบ่งปันผลประโยชน์ ผมอยากเสนอ ให้สำนักงานสลากฯ ใช้วิธีการ *ประมูลสลาก* ไปซะเลย ใครอยากได้สลากไปขายก็ประมูลกัน เหมือนแบบเดียวกับการที่รัฐประมูลเลขทะเบียน รถยนต์ หรือที่เรียกว่าเลขสวย แล้วเอาเงินที่ ประมูลได้มาช่วยเหลือสังคมด้านการลดการเกิด อุบัติเหตุ ในกรณีของสลากนั้นก็ควรแบ่งสลาก ออกเป็นล็อตเล็กๆ เพื่อส่งเสริมให้มีผู้ประมูล จำนวนมากๆ ป้องกันไม่ให้มีการฮั้วราคาประมูล

ศ.ดร.อดิสร อกสงนอร์ ณ อยุธยา

คณะพัฒนาการเศรษฐกิจ นิด้า
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
www.econ.nida.ac.th

กัน ผู้ประมูลเจ้าใดเสนอราคาประมูลสลากล็อต นั้นได้สูงสุด ก็ได้สลากล็อตนั้นๆ ไปกระจาย ต่อไปให้ผู้ค้ารายย่อย

ดังนั้น การประมูลสลากโดยการแข่งขัน อย่างเป็นธรรมต่างหากที่จะทำหน้าที่เป็นกลไก กระจายโอนผลประโยชน์จากผู้มีอิทธิพลจากการขาย สลากมาสู่ภาครัฐตามที่ต้องการ ส่วนภายหลัง การประมูลสลากไปแล้ว ผู้ชนะการประมูลจะ เอาสลากไปขายต่อที่ทอดต่อกี่ทอด หรือจะไป จัดชุดเลขสวยอย่างไรก็ไปจัดการกันเอาเอง ท้ายสุดถ้าราคาสลากที่ขายปลีกให้ประชาชนจะ เพิ่มเป็นคู่ละ 120 บาท หรือ 200 บาท ก็ช่าง มันเถอะครับ เพราะจะได้เป็นการส่งสัญญาณ ให้นักการพนันทั้งหลายซื้อสลากน้อยๆ ลงกัน บ้าง และเอาเงินไปทำอย่างอื่นที่ดีกว่าแทน

ท้ายสุด ขอกล่าวถึงในส่วนของคนพิการ ลักหน่อยครับว่า ภายใต้ระบบการประมูลสลาก โดยการแข่งขันอย่างเป็นธรรม และการปล่อยให้ ราคาสลากลอยตัวตามที่ผมเสนอนี้ คนพิการ จะได้อะไร ทางออกของผมคือ เราควรรยกเล็ก ระบบโควตาสลากสำหรับคนพิการ หรือโควตา สำหรับกลุ่มบุคคลต่างๆ ได้แล้วครับ เพราะใน ระบบโควตาสลากสำหรับคนพิการนั้น คนที่ได้ ประโยชน์คือคนพิการเพียงส่วนน้อยเท่านั้นที่ได้ รับโควตาสลาก แล้วคนพิการที่ไม่ได้ขายสลาก ละครับ เขาได้ประโยชน์อะไร? ปัจจุบันคน พิการที่ไม่ได้ขายสลากไม่ได้รับประโยชน์อะไร เลยจากระบบโควตาสลาก ดังนั้นผมจึงขอเสนอ ว่า หลังจากที่สำนักงานสลากฯ ทำการประมูล สลากเป็นล็อตๆ แล้วให้นำเงินส่วนเกินที่ได้รับ จากการประมูลนี้มาส่งเข้าเงินกองทุนสวัสดิการ คนพิการ เพื่อให้มีการจัดสรรเงินจากกองทุนนี้ ให้กับ *คนพิการทุกคน* ไม่ว่าท่านจะมีอาชีพเดิน ขายสลากหรือไม่ ทั้งนี้เพื่อให้คนพิการทั้ง ประเทศได้รับอานิสงส์จากกำไรส่วนเกินที่เกิด ขึ้นจากการประมูลสลากอย่างเท่าเทียมกันทุกคน โดยการจัดสรรเงินอาจทำได้ด้วยการโอนเงินเข้า บัญชีคนพิการโดยตรง เช่นเดียวกับการที่รัฐให้ เงินช่วยเหลือคนชรา เป็นต้น ■